

ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ ΩΣ ΜΕΣΟ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΠΛΟΥΤΟΥ

✘ *Εισαγωγή:* Το κείμενο που ακολουθεί γράφτηκε πριν από ενάμισι αιώνα ακριβώς αλλά με ελάχιστες παρεμβάσεις θα μπορούσε να προβληθεί σαν να γράφτηκε μόλις χτες:

Το δημόσιο χρέος, δηλαδή το ξεπούλημα του κράτους -αδιάφορο αν είναι απολυταρχικό, συνταγματικό ή δημοκρατικό κράτος- βάζει τη σφραγίδα του στην κεφαλαιοκρατική εποχή. Το μοναδικό κομμάτι τού λεγόμενου εθνικού πλούτου, που στους σύγχρονους λαούς ανήκει πραγματικά στο σύνολο του λαού, είναι το δημόσιο χρέος τους. Γι' αυτό είναι πέρα για πέρα συνεπής η σύγχρονη θεωρία που λέει πως ένας λαός γίνεται τόσο πιο πλούσιος όσο πιο βαθιά βουτιέται στα χρέη. Το δημόσιο χρέος γίνεται το credo (πιστεύω) του κεφαλαίου. Και από τη στιγμή που εμφανίζεται η χρέωση του δημοσίου, τη θέση τού αμαρτήματος ενάντια στο άγιο πνεύμα, για το οποίο δεν υπάρχει άφεση, την παίρνει η καταπάτηση της πίστης απέναντι στο δημόσιο χρέος.

Το δημόσιο χρέος γίνεται ένας από τους πιο δραστικούς μοχλούς τής πρωταρχικής συσσώρευσης. Οι πιστωτές τού δημοσίου στην πραγματικότητα δεν δίνουν τίποτα, γιατί το ποσό που δανείζουν μετατρέπεται σε κρατικά ευκολομεταβιβάσιμα χρεώγραφα, που στα χέρια τους εξακολουθούν να λειτουργούν, όπως θα λειτουργούσαν αν ήταν ισόποσο μετρητό χρήμα. Άσχετα όμως κι από την τάξη των αργόσχολων εισοδηματιών που δημιουργιέται μ' αυτό τον τρόπο και τον αυτοσχέδιο πλούτο των χρηματιστών που παίζουν το ρόλο τού μεσίτη ανάμεσα στην κυβέρνηση και το έθνος -καθώς και των φοροενοικιαστών, των εμπόρων, των ιδιωτών εργοστασιαρχών, που μια καλή μερίδα κρατικού δανείου τούς προσφέρει την υπηρεσία ενός κεφαλαίου πεσμένου από τον ουρανό- το δημόσιο χρέος έχει δημιουργήσει τις μετοχικές εταιρείες. το εμπόριο με συναλλάξιμες αξίες όλων των ειδών, την επικαταλλαγή, με δυο λόγια: το παιχνίδι στο χρηματιστήριο και τη σύγχρονη τραπεζοκρατία.

Σαν με μαγικό ραβδί προικίζει το μη παραγωγικό χρήμα με παραγωγική δύναμη και το μετατρέπει έτσι σε κεφάλαιο, χωρίς να 'ναι υποχρεωμένο να εκτεθεί στους κόπους και στους κινδύνους που είναι αχώριστοι από τη βιομηχανική μα ακόμα κι από την τοκογλυφική τοποθέτηση.

Οι στολισμένες με εθνικούς τίτλους μεγάλες τράπεζες ήταν από τη γέννησή τους απλώς εταιρείες ιδιωτών σπεκουλάντηδων, που στάθηκαν στο πλευρό των κυβερνήσεων και που, χάρη στα προνόμια που πήραν, ήταν σε θέση να δανείζουν σ' αυτές χρήματα. Γι' αυτό η διόγκωση του δημόσιου χρέους δεν έχει άλλον πιο αλάθητο μετρητή από την προοδευτική άνοδο των μετοχών αυτών των τραπεζών, που η πλέρια ανάπτυξή τους χρονολογείται από την ίδρυση της Τράπεζας της Αγγλίας (1694). (...) Η Τράπεζα της Αγγλίας άρχισε τη δράση της δανείζοντας στην κυβέρνηση τα χρήματά της με τόκο 8%. Ταυτόχρονα είχε εξουσιοδοτηθεί από τη βουλή από το ίδιο κεφάλαιο να κόβει νόμισμα, δανείζοντάς το ακόμα μια φορά στο κοινό με τη μορφή τραπεζογραμματίων. Με τα τραπεζογραμμάτια αυτά είχε το δικαίωμα να προεξοφλεί συναλλαγματικές, να δανείζει επί ενεχύρω εμπορευμάτων και να αγοράζει ευγενή μέταλλα. Δεν πέρασε πολύς καιρός και το πιστωτικό αυτό χρήμα, που δημιούργησε η ίδια, έγινε το νόμισμα με το οποίο η Τράπεζα της Αγγλίας έδινε δάνεια στο κράτος και πλήρωνε για λογαριασμό τού κράτους τους τόκους τού δημόσιου χρέους. (...) Σιγά-σιγά έγινε ο αναπόφευχτος φύλακας του μεταλλικού θησαυρού της χώρας και το κέντρο έλξης όλης της εμπορικής πίστης. (...)

Μαζί με τα δημόσια χρέη δημιουργήθηκε ένα διεθνές πιστωτικό σύστημα, που συχνά για τούτον ή για κείνον το λαό αποτελεί μια από τις κρυφές πηγές τής πρωταρχικής συσσώρευσης. Έτσι, οι προστυχιές τού βενετσιάνικου ληστρικού συστήματος αποτελούν μια τέτοια κρυφή βάση τού κεφαλαιικού πλούτου τής Ολλανδίας, που η Βενετία της παρακμής τής δάνειζε μεγάλα χρηματικά ποσά. Το ίδιο ισχύει και για τις σχέσεις Ολλανδίας και Αγγλίας. (...) Γι' αυτό από το 1701 ως το 1776 μια από τις κύριες επιχειρήσεις της Ολλανδίας είναι να δανείζει τεράστια κεφάλαια

ειδικά στον ισχυρό ανταγωνιστή της, την Αγγλία. Κάτι παρόμοιο γίνεται σήμερα και ανάμεσα στην Αγγλία και τις Ενωμένες Πολιτείες. Πολλά κεφάλαια, που εμφανίζονται σήμερα στις Ενωμένες Πολιτείες χωρίς πιστοποιητικό γέννησης, είναι αίμα παιδιών που μόλις χτες έχει κεφαλαιοποιηθεί στην Αγγλία.

Επειδή το δημόσιο χρέος στηρίζεται στα κρατικά έσοδα, που οφείλουν να καλύπτουν τις χρονιάτικες τοκοχρεωλυτικές κλπ πληρωμές, το σύγχρονο φορολογικό σύστημα έγινε αναγκαίο συμπλήρωμα του συστήματος των εθνικών δανείων. Τα δάνεια δίνουν τη δυνατότητα στην κυβέρνηση ν' αντεπεξέρχεται σε έκτακτα έξοδα, χωρίς να γίνεται αυτό αμέσως αισθητό στο φορολογούμενο, μετά όμως απαιτούν αυξημένους φόρους. Από την άλλη μεριά, η αύξηση των φόρων, που προκλήθηκε με τη συσσώρευση απανωτών δανείων, αναγκάζει την κυβέρνηση σε κάθε περίπτωση καινούργιων έκτακτων εξόδων να καταφεύγει διαρκώς σε καινούργια δάνεια. Έτσι, το σύγχρονο φορολογικό σύστημα, που **άξονάς του είναι οι φόροι στα πιο αναγκαία μέσα συντήρησης** (επομένως και το ακρίβαιμά τους), κρύβει μέσα του το σπέρμα τής αυτόματης προοδευτικής αύξησης. Η υπερφορολόγηση δεν είναι επεισόδιο αλλά μάλλον αρχή. Γι' αυτό στην Ολλανδία, όπου πρωτοεγκαινιάστηκε το σύστημα αυτό, ο μεγάλος πατριώτης Ντε Βιττ το εξύμνησε στα «Αξιιώματά» του και το χαρακτήρισε σαν το καλύτερο σύστημα για να γίνει ο εργάτης υπάκουος, λιτοδίαιτος, φιλόπρονος και... για να παραφορτωθεί με δουλειά. (...)

[Καρλ Χάινριχ Μαρξ, «Το Κεφάλαιο», τόμος πρώτος, σελ. 779-781 (εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, 2002) – Προσαρμογή σε μονοτονικό και υπογραμμίσεις: *Cogito ergo sum* – Τηρήθηκε η στίξη του πρωτοτύπου.]

Επίλογος: Η σημερινή επιλογή μου να σκύψω στις σελίδες του «Κεφαλαίου» πρέπει μάλλον να οφείλεται στην αηδία που ένοιωσα διαβάζοντας ότι σήμερα δημοπρατείται στο Λονδίνο ένα αντίτυπο της πρώτης έκδοσης σε τιμή που αναμένεται να περάσει τις 120.000 λίρες. Το εν λόγω αντίτυπο είναι δερματόδετο και το

είχε χαρίσει ο ίδιος ο Μαρξ στον τότε φίλο του Γιόχαν Γκέοργκ Εκκάριους, με σχετική ιδιόχειρη αφιέρωση στην δεύτερη σελίδα (παραπάνω φωτογραφία). Μπορεί να τρίζουν τα κόκκαλα του παππού Κάρολου αλλά αυτή η δημοπρασία συνιστά μίαν ακόμη απόδειξη ότι ο καπιταλισμός δεν έχει πρόβλημα να κάνει αλισβερίσι ακόμη και με τον διάβολο.

Πηγή/φωτογραφίες: Cogito ergo sum, teddygr.blogspot.gr

Από: Απέραντο γαλάζιο, bluebig.wordpress.com